

Kristjan Verbič
Kunaverjeva ulica 1
1000 Ljubljana

Ljubljana, 15.3.2000

ŠOU

Kersnikova 4
1000 Ljubljana

ZADEVA: Prispevek za Zbornik ob 10-letnici ŠOU

Tistega jesenskega večera smo posedali ob Ljubljanici in kot že ničkolikokrat modrovali o življenju, usodi, sistemu, dobrih zabavah in seveda vsem kar še sodi sem. Bolj ko je vino, ki smo ga lokali, postajalo v naših glavah pogumno, bolj smo spet ugotavljali, kako je vse brez veze ter kako bi lahko bilo in moralo biti - a kaj, ko mi (sami) nič ne moremo, ko se vendar ničesar ne da spremeniti ...

Brenčanje nadobudnega večera se mi je zjutraj prav posrečeno zlilo s plakati, ki so v avli Filozofske fakultete vabili h kandidaturi za Študentski parlament. Že tretje leto študent sem se po predavanju prvič podal na našo organizacijo in kar je bil dotlej bolj hec, je po srečanju s tedanjim predsednikom volilne komisije postala resna kandidatura. Jože Stibilj, ki se mi je vtisnil v spomin kot prekaljen mladinski kader, si je na moje začudenje vzel čas in mi temeljito odgovoril na vsa vprašanja. Tako so se mi pokazali obrisi organizacije in procedur, ki nemara lahko pripeljejo do kakšnega konkretnega rezultata.

Kandidaturo sem torej vzel zares ter se pričel pospešeno zanimati za študentsko problematiko. Dejavno sem se vključil v delo fakultetne organizacije in po izvolitvi v Študentski parlament natančno preučil akte in pravilnike ŠOU, zapisnike sej vlad in parlamentov, finančne načrte, programe, ipd. Ob tem smo študentski predstavniki seveda sklepali znanstva in zavezištva, pri čemer sem spoznal tudi številne "stare mačke" in njihove modrosti, zakulisne igre in politično trgovino. Kaže, da sem se kar hitro učil, saj so me (brez kakšnih botrov ali posebnega predznanja) dober mesec po prvem obisku na ŠOU imenovali za svetovalca predsednika Študentske vlade. S tem pa se zame začenja povsem novo poglavje.

***

Za svetovalca predsednika nove Študentske vlade mag. Tomaža Erzarja sem bil imenovan proti koncu leta 1991. Sprva sem imel poleg nalog, ki mi jih je naložil predsednik ali vlada, pri svojem delu dokaj proste roke, vendar precej omejene roke, ko naj postanejo sadovi vidni. Tako sem se najprej lotil pridobivanja vseh mogočih popustov za študente, v klubu K4 sem pripravljaj posebne *Študentske večere*, izdatno veselje pa sem imel z organizacijo velikih koncertov oz. prireditvev. Najbolj odmevne so bile: celodnevni koncert *ŠOU proti zlorabi drog* v parku Zvezda ter celodnevni športno-

Kristjan Verbič
Kunaverjeva ulica 1
1000 Ljubljana
tel./fax: (061) 578 621
GSM: 041 770 771
E-pošta: Kristjan.Verbic@guest.arnes.si

kulturni prireditvi *ŠOU na Dravi* (prvo, zdaj tradicionalno veslaško tekmovanje med Univerzama; v sodelovanju z mariborsko ŠOU in TV MB¹) in *Pankrti za predsednika*. V sklopu slednje je bil poleg izida antologije Pankrtov, retrospektivne razstave in nogometnega turnirja tudi "preobiskani" in zato žal zadnji koncert na prostem v Študentskem naselju. Ob tematskem tednu *ŠOU proti zlorabi drog* (nadvse uspešno ga je organizirala Katarina Kompan) velja omeniti tudi prvi slovenski video spot, ki je bil namenjen ozaveščanju s problematiko drog in smo ga pripravili s Petrom Lovšinom. V tistem času sem se lotil tudi projekta *Študentska televizija*, ki je žal ostal le pri zametkih. Sicer je bilo posnetega precej dragocenega materiala o delovanju in dejavnostih ŠOU, opravil pa sem nekaj obetavnih razgovorov o sodelovanju s Kanalom A in TV Slovenija. Dosti dlje žal ni prišel niti nadaljevalec projekta - Minister za založništvo in medije v moji vladi Matej Kurent (če ne štejemo njegovih kasnejših uspehov s *TV na kvadrat* in *Gajba TV* oz. oddajo *Živa*).

V začetku leta 1992 sem se lotil tudi pionirskega projekta uvoza kvalitetnih in poceni kondomov ter kondomatov, ki bi jih namestili po fakultetah, Študentskih domovih in mladinskih zbirališčih. V tistem času je bila izbira kondomov precej borna, cena in kvaliteta pa v velikem nesorazmerju. Šokantno je dejstvo, da ni bilo nikakršnih resnejših akcij o nevarnosti okužbe z virusom HIV ter s tem povezano priporočljivo uporabo kondomov - tako kot že mnogokrat, smo se študentje zganili prvi. Po Erzarjevi privolitvi v zamisel sem prek Gospodarske zbornice Slovenije sprožil povpraševanje v tujini ter vzpostavil nekatere neposredne stike s proizvajalci, hkrati sem pričel razgovore za podpis pogodbe s PTT (Telekomom), saj so se telefonski žetoni izkazali za edino primerno plačilno sredstvo. Potrebno je bilo poskrbeti praktično za vse: ustrezna dovoljenja, ateste, olajšave, uvozne pogoje, do embalaže ŠOU kondomov, ki sem jo sam tudi oblikoval. Na podlagi razpisa smo izbrali podjetje, ki naj skrbi za vzdrževanje in nemoteno delovanje študentskih kondomatov ter vzpostavi tudi vseslovensko mrežo. Z obiskom pri nemških proizvajalcih sem zaključil pripravljalno fazo in ŠOU je kupil prve kondomate. Prvi je bil spričo nekaterih zapletov nameščen šele jeseni - s priložnostno zabavo na Filozofski fakulteti.

S projektom kondomati in spremljajočo kampanjo osveščanja pa sem se prvič soočil tudi z neposredno javno kritiko in napadi, ki so prihajali s strani Cerkvenih predstavnikov. Ogorčeni so bili namreč nad početjem in prizadevanji ŠOU, pri čemer nas je javno obsodil celo sam nadškof dr. Alojzij Šuštar. Takrat Erzar ni odobril priobčenja mojega odgovora v obliki odprtega pisma z naslovom *Le čevlje sodi naj šuštar*.

Številni stiki s študenti in njihovimi predstavniki so mi precej izostrili sliko najbolj perečih problemov. Enega takšnih sva ob naključnem srečanju pri pivu obravnavala s takratnim urednikom *Tribune* Bojanom Koreninijem. Šlo je za problematiko študentske prehrane, s katero sem se resno spoprijel decembra 1992. V razgovorih z direktorji večjih gostinskih podjetij sem se uspel dogovoriti za precej ugodne popuste za študentska kosila, seveda ob ustrezni akciji tudi s strani ŠOU. Pri iskanju primernih rešitev, sem Erzarju predlagal, da bi ŠOU dodatno - v primeru vsaj dvajset-odstotnega znižanja cene kosila - tudi z lastnimi sredstvi subvencioniral posebne študentske bone. Takšne bone bi izdala zainteresirana gostinska podjetja, ŠOU pa bi poskrbel za distribucijo. Moja prizadevanja so pritegnila zanimanje bivšega direktorja ŠOU Toneta

¹ Pobudnica je takratna urednica TV MB Vanja Borovac.

Kristjan Verbič
Kunaverjeva ulica 1
1000 Ljubljana
tel./fax: (061) 578 621
GSM: 041 770 771
E-pošta: Kristjan.Verbic@guest.arnes.si

Bricmana, ki je takrat še uvajal novoimenovanega direktorja mag. Vita Šoukala. Bricman, ki je bil vrsto let direktor UK ZSMS in ŠOU, je imel neprecenljivo znanje in izkušnje, tako da sem njegovo ponujeno pomoč z veseljem sprejel. Zamisel je brezkompromisno podprl ter predlagal, da ponudbo za sodelovanje pošljem vsem gostinskim podjetjem. Takrat se je po naročilu Erzarja kot vodja projekta vključil še Minister za socialo Igor Brlek. Odziv gostinskih podjetij je bil dober in steklo je sklepanje pogodb. Sprva je bone za študentsko prehrano izdatno sofinanciral ŠOU in Bricman je predlagal postopek, s katerim bi pridobili subvencijo za študentsko prehrano iz državnega proračuna. Stekla je dobro pripravljena in koordinirana akcija javnega argumentiranja, lobiranja in vsestranskih pritiskov, ki jo je Brlek v pičlih dveh mesecih uspešno pripeljal do povsem nove postavke v Proračunu RS: *Subvencioniranje študentske prehrane*. Tako se je za študente cena kosil praktično prepolovila, številni gostinski lokali so se rešili životarjenja, ŠOU pa se je dvignila iz anonimnosti in dobila prepotreben stik s študenti.

***

Zadnji projekt, ki sem ga izpeljal v okviru Erzarjeve vlade je bil volilni spot oz. spot, ki je na Kanalu A (edini takratni komercialni televiziji) študente vabil na volitve v Študentski parlament. Seveda sem z delom želel nadeljevati tudi po izteku mandata, zato sem ponovno kandidiral in bil izvoljen v Študentski parlament. Glede nadaljevanja dela v vladi in moje vizije ŠOU pa je slabo kazalo. Kandidaturo za madatarja nove Študentske vlade sta namreč bila vložila le kandidata, ki sta imela - bolj kot ustrezne izkušnje - politično zaledje. Zadnji hip sem kandidaturo in program vlade vložil še sam. Sledilo je odmevno javno soočenje v Cankarjevem domu ter nekaj poskusov izvolitve v Študentskem parlamentu, pri čemer nihče od kandidatov ni dobil potrebne absolutne večine. Najprej je izpadel dandanašnji direktor ŠOU Simon Zore, ki ga je pripeljal predstavnik katoliške mladine, član SKD in bivši predsednik Študentskega parlamenta Janez Drnovšek. Po številnih pogajanjih in soočenjih (tudi televizijskih) in sem naposled dobil dovolj poslanskih glasov in premagal še Mateja Kurenta, člana takrat močne Demokratske stranke, ki ga je podpiral predsednik volilne komisije Aljoša Pečan.

Odločil sem se za sestavo koalicijske vlade, v kateri ne bi mogli prevladati interesi te ali one politične opcije. Kurentu sem ponudil ministrsko mesto po lastni izbiri, z Drnovškom pa sva imela naporna usklajevanja - dobil je ministra za socialo Uroša Slamiča in ministra za izobraževanje Andreja Bartola, Zore je postal pomočnik ministra. Pri tem je pomočnik ministra za socialo ostal predsednik podmladka ZLSD Danilo Tomšič, predsednik podmladka LDS Roman Jakič pa mi je za ministra za kulturo predlagal Saša Stojanoviča. Upal sem, da bo tako strankarskim apetitom vsaj približno zadoščeno in da se bodo skrajnosti neutralizirale, po drugi strani pa sem se zavedal pomena možnega povratnega vpliva - od vlade oz. ŠOU nazaj na strankarske in oblastne strukture.

Preostali ministri naj bi bili karseda strokovni in politično neutralni; izbral sem jih sam - na podlagi referenc in priporočil. Vlado sem okrepil s svetovalcema Tomažom Erzarjem in Miranom Gombačem (nekdanjim ministrom za finance v vladi Marka Kušarja), ki je bil zadolžen predvsem za reformo nadzora nad finančnimi tokovi, vzpostavitev preglednosti poslovanja in pripravo postopne reorganizacije ŠOU. Kasneje sem k sprejemu funkcije svetovalca nagovoril še Toneta Bricmana, kar je sprožilo precej

Kristjan Verbič
Kunaverjeva ulica 1
1000 Ljubljana
tel./fax: (061) 578 621
GSM: 041 770 771
E-pošta: Kristjan.Verbic@guest.arnes.si

negodovanja (seveda predvsem v delu strokovnih služb) in zaskrbljenosti zaradi njegove morebitne prevplivnosti. No, morda je bil delno upravičen le očitek, da sem s tako močno svetovalsko ekipo ustvaril vlado v vladi. Brez nadaljnega so k enkratni vladni ekipi sodili še kasnejša tajnica vlade, žal preminula Mira Petrič in predstavnik za stike z javnostmi Andraž Zorko, ki smo ga ob vzpostavitvi *Informacijske pisarne ŠOU* nekako nadomestili z Esadom Babačićem.

Takšna je bila študentska vlada izvoljena ob koncu leta 1992 - team, ki bo v naslednjih šestih mesecih kovan v nebo in teptan v blato. Vlada, ki bo ŠOU dokončno izborila pomembno mesto v slovenski družbi in ob novi, poenoteni celostni podobi navzven pričela tudi resno notranjo reformo ter preoblikovanje študentske in mladinske organiziranosti nasploh. ŠOU bo pripeljala na prve strani časopisov, v napovednike informativnih oddaj, v problemska omizja in predvsem v zavest vsakega študenta. Pričela bo izdajati mesečnik *ŠOU informator* in ga pošiljati na dom vsem študentom, vzpostavila bo zgledno in res prijateljsko sodelovanje s ŠOU v Mariboru, sprožila široko akcijo ustanavljanja fakultetnih organizacij in pokrajinskih študentskih klubov ter njihove zveze (*ŠKIS*). Zagotovila bo sistemsko subvencioniranje študentske prehrane, se resno spopadla s problematiko nastanitve študentov, izborila visoko raven zdravstvenega varstva študentov (samostojen *Zdravstveni dom za študente*), slovenskim študentom omogočila udeležbo na poletni Univerzijadi, odigrala mentorsko vlogo pri ustanavljanju *Balkanske študentske zveze*, pregnanim študentom iz BiH izposlovala karseda nemoteno nadaljevanje študija in delo njihove organizacije ...

Marsikaj bi lahko dodal - naprimer v vseh pogledih najodmevnejši koncert leta 1993: *Dan radosti (Lepo je v naši domovini biti mlad)*, ki smo ga pripravili na 25. maj v nabito polnih in obleganih Križankah (takrat sem poleg javnih pogromov s politične desnice prvič doživel tudi nekajdnevne srhljive telefonske grožnje). No, za posebej pomemben dosežek naše vlade štejem še uspelo uvedbo projektnega dela, s čimer smo na široko odprli vrata vsem "z idejami in ustvarjalnim zagonom". V tistem času pa smo poglobljeno in dejavno sodelovali tudi pri nastajanju in sprejemanju Zakona o visokem šolstvu ter študentom tako zagotovili karseda optimalne rešitve. Seveda sem se osebno najbolj zavzeto ukvarjal z nerešenim pravnim statusom ŠOU ter z vizijo nove, krovne študentske organizacije. S tem v zvezi me je vznemirjala tudi tabu tema lastnine nekdanje ZSMS, ki se je očitno prav potihem "razblinjala". Po temeljitem razmisleku in iskanju rešitev sem se odločil za koncept študentske in mladinske organiziranosti, ki je bil korenito drugačen od obstoječega. Ta je temeljil na univerzitetnih organizacijah in je vse druge oblike organiziranosti izpeljeval iz njiju, medtem ko sem sam videl prihodnjo študentsko organizacijo kot enotno in močno institucijo na nacionalni ravni. Znotraj te bi bile ob ustrezni deregulaciji tri ravni organiziranja: univerzitetno-fakultetna, interesna in lokalna. S takšnim izhodiščem sva z Bricmanom izoblikovala dognano organizacijsko shemo, ki je predstavljala podlago za Zakon o skupnosti študentov. K pripravi ustreznih dikcij in rešitev za predlog tega zakona pa sta pomembno prispevala Aljoša Pečan in vodja Pravne službe ŠOU Janja Žlogar Piano.

Kmalu je postalo očitno, da preko Vlade RS oz. Ministrstva za šolstvo in šport s predlogom zakona ne bomo uspeli. Torej smo presenetili s svojim predlogom, ki smo ga - usklajenega na vseh ravneh - prek poslancev *Državnega zbora RS* vložili neposredno v parlamentarno proceduro. Zakon o skupnosti študentov je torej poleg koncepta nacionalne organizacije in statusnih rešitev prinašal tudi ureditev

Kristjan Verbič
Kunaverjeva ulica 1
1000 Ljubljana
tel./fax: (061) 578 621
GSM: 041 770 771
E-pošta: Kristjan.Verbic@guest.arnes.si

problematike študentskih servisov ter lastnine bivših Zveze študentov in ZSMS. S tem je ŠOU postala predmet obravnave in kupčkanj tudi v visoki politiki - predvsem po zaslugi vladne LDS, ki je v zakonu videla grožnjo svojim interesom. Šlo je seveda za obvladovanje večine študentskih in mladinskih servisov, ki bi v skladu z zakonom - skupaj s prihodki in regionalnim vplivom - postopoma prešli v okvir skupnosti študentov. Poleg tega je zakon predvideval ugotovitev in ustrezno razdelitev obsežne lastnine, ki jo je posedovala nekdanja ZSMS pred problkovanjem v politično stranko. Velja dodati, da tako razvejana, močna in avtonomna skupnost študentov - kakršna se je zarisovala na obzorju - praviloma nikdar ni po volji politični sferi kot taki. Jasno je torej, da so se pritiski na vlado, parlament in celoten ŠOU stopnjevali ter da je bil potem, ko sem zavrnil nekatere drugačne rešitve, lov odprt in nagrada razpisana.

Prvi je s konstruktivno nezaupnico proti meni nastopil Janez Drnovšek, a ni uspel, zato se je s predsednikom parlamenta Markom Kušarjem dogovoril za podporo pri ponovni nezaupnici tako, da je mandatarstvo ponudil njegovemu bratu. Spoznal sem, da je prišel čas odhoda in da se bodo nezaupnice po potrebi vrstile v nedogled; Kušar pa se je namenil čimveč iztržiti ter me v tistih dneh brez sramu nagovarjal, da bi z mojo intervenco ŠOU šport kupil surf šolo, ki sta jo z bratom takrat prodajala². S tem, ko sem odklonil tovrstno ravnanje, je bila glede na parlamentarno razmerje sil usoda naše vlade seveda zapečaten. Kmalu je nezaupnica uspela in marionetni mandatar je postal Miha Kušar. Njegova prva predsedniška poteza je bila preprečitev izplačila mojega zadnjega honorarja ter izdaja odloka, s katerim mi je bil prepovedan vstop v vse prostore na Kersnikovi ...

Za menoj je bilo nadvse dejavno obdobje in naenkrat nisem vedel kam bi z "odvečnim" časom. No, nadoknadil sem študijske obveznosti in se izdatno odpoči, saj sem zadnjih devet mesecev povprečno spal le 3-4 ure na dan. Jeseni sem formiral študentsko predvolilno koalicijo *Lista odprtih oči*, v katero so bili poleg neodvisnih vključeni tudi podmladki političnih strank LDS, ZLSD in Demokratov. Navkljub dobrim kandidatom in volilni kampanji pa nam proti odlično organiziranim "katoliškim študentom" ni uspelo dobiti večine, tako da je vlado spet sestavil Drnovšek oz. formalno Mitja Štular. V zvezi s to vlado je nadvse zgovoren amandma, ki ga je v Državni zbor RS vložila pri tretjem branju (tik pred sprejetjem) Zakona o skupnosti študentov - z njim je ŠOU delitev premoženja ZSMS predstavila s časa sprejetja zakona na čas sprejetja Temeljnega akta skupnosti študentov!?! Seveda je odveč omenjati, da Temeljni akt ni bil sprejet še vrsto let. Ista vlada je poskrbela še za razrešitev direktorja ŠOU in imenovanje novega: Vilija Grande, člana SKD in takrat še predsednika Izvršnega sveta skupščine občine Vrhnika. Dobil je bajno Pogodbo o delu in nalogo, da čistke opravi še v servisno-podjetniškem delu oz. strokovnih službah ŠOU.

V opoziciji nismo molčali. Vrstile so se kritike vlade in direktorja, javnost je bila seznanjena z nekaterimi finančno zajetnimi podvigi, ki niso imeli ustreznih pravnih podlag. Medijsko odmevni adaptaciji na sedežu ŠOU in nakupu dodatnih poslovnih prostorov sta sledili sporna politika plač in sumljivo poslovanje Študentskega servisa, temu pa mahinacije s proračunskim denarjem za subvencioniranje študentske

---

² Ta dogodek navajam zgolj za prikaz, kako lahko o pomembnih rečeh odločajo pritlehne banalnosti, in načina dela, ki je odtlej na ŠOU postajal vsakdanja in samoumevna praksa. Skratka vse bolj je šlo za ozke interese posameznikov ali njihovih političnih mentorjev - vse manj pa za resnične interese študentov in mladine.

Kristjan Verbič
Kunaverjeva ulica 1
1000 Ljubljana
tel./fax: (061) 578 621
GSM: 041 770 771
E-pošta: Kristjan.Verbic@guest.arnes.si

prehrane. To je naposled pritegnilo pozornost države in ŠOU je gostila tudi kriminaliste, ki so pripravili kazenske ovadbe. Težko pridobljeni ugled in pozitivna javna podoba "nadstrankarskega študentskega sindikata" sta se obrnili v svoje nasprotje.

V mandatu četrte izvolitve v parlament in Študentski svet Univerze sem dokončno ugotovil, da nikakor ne morem več prispevati k realizaciji vizije študentske in mladinske organiziranosti, za katero sem se zavzemal praktično od samega začetka. Tudi poskus, ko sem kot predsednik parlamentarne Zakonodajne komisije skušal prek formiranja Študentskega ustavnega sveta, poskrbeti za sprejem ustreznega Temeljnega akta skupnosti študentov se je izjalovil. Tako sem ŠOU leta 1995 - potem ko sem zaradi nevzdržnih razmer (najprej pri sprejemanju Statuta Univerze in potem pri volitvah novega Rektorja) odstopil tudi kot član študentskega sveta univerze - dokončno zapustil.

***

Znanje, izkušnje, prijateljstva in znanstva, ki mi jih je prineslo delovanje na ŠOU so nenadomestljiva in jih ne bi mogel pridobiti nikjer drugje. Želim, da je to omogočeno tudi drugim, zato naj ta institucija obstane - po vseh reorganizacijah in reformah - vsaj podobna(?) ...

Na ŠOU imam res lepe spomine. Posebej lep je tisti na dni pred novim letom 1993, ko sem se kot predsednik Študentske vlade oblekel v Dedka mraza in ga špičil po Študentskem naselju: uf, kakšno veselje je bilo obdariti otroke študentskih družin ter do jutra zaviti skozi naselje in bloke, deliti karte za novoletni koncert in vzklikati: "Srečno študenti!!!"

Kristjan Verbič

Kristjan Verbič
Kunaverjeva ulica 1
1000 Ljubljana
tel./fax: (061) 578 621
GSM: 041 770 771
E-pošta: Kristjan.Verbic@guest.arnes.si